YENİ AFACAN

HAFTALIK ★ RESİMLİ ★ ÇOCUK ★ MECMUASI ★★★

Her daldan bir yaprak

BİR ÖRÜMCEK İPLİĞİNİN MUKAVEMETİ

Madagaskar adasında bulunan Halab denilen bir örümcek var dır.

Bu örümceklerin ördüğü ağın iplikleri hem pek uzun hem de pek kuvvetlidir. Bu ağın iplikleri en güzel ipek kadar gösterişli ve portakal rengindedir.

Bu ağ beşyüz gramlık bir sıkleti korapmaksızın kaldırabilir. Madagaskarda ahali bunları elbiselerini dikmek için iplik makamında kullanırlar.

* * *

ŞARKI SÖYLEYEN KUMLAR!

Bilirsiniz ki dünyanın bir çok yerleri kum çöllerile örtülmüştür. Gerçi bunda hayret edilecek bir şey yoksa da musiki nağmeleri çıkaran kumlar olduğunu söylersek bilmem şaşar mısınız? Bu garip kumlara Sina dağlarının şimalindeki arazide tesadüf edilmiş. Bazı seyyahların anlattıklarına göre bu sesler ekseriyetle bir kilise çanının sedasına benzermiş. Mamafih bu tabiî olayın hangi tesirden husule geldiğini de tetkik edip bulmuşlar:

Esen sahra rüzgârlarının savurmasile kum bulutları böyle sesler çıkarırlarmış!

* * *

GÜLLE AĞACI !

Bu ağaç dünyanın en garip ağaçlarındandır. Yalnız Afrikada Ingiliz Ginesinde yetişir. Yirmi ilâ otuz metre uzunluğundadır. Meyveleri hakikî gülle gibi ve esmer renktedir. Ağacın altında yatmak pek tehlikelidir. Ulu Tanrı yalnız bu yüksek ağacın meyvelerini büyük yaratmış. İnsan yanlışlıkla bu ağacın altında yatıp uyusa ve maazallah bu güllelerden bir tanesi de kafasına düşse ya burnunu parçalar yahut gözünü patlatır!

* * *

SU İÇMEYEN HAYVANAT

Londra hayvanat bahçesinde bir papagan elli iki sene yaşamış ve hayatı müddetince bir damla su içmemiştir. Tabiidir ki bu bir istisna teşkil eder, çünkü papaganlar diğer hayvanlar gibi su içerler.

MİLLİ MARŞLAR

Garabete bakınız ki bir memleket ne kadar ufak olursa millî marşı da inadına uzun olurmuş. Meselâ İngiliz millî marşının 14, Amerikan millî marşının 80, Hindiçinide Siyam millî marşının 76 Uruguay millî marşının 70, Şilinin ise 47 usulü varmış. En uzun marş Avrupadaki küçücük Sen Marine cumhuriyetinin marşıdır. Çin marşı ise yarım gün mütemadiyen çalmakla bitmezmiş.

BÜYÜK TÜRK KAHRAMANLARI

ATTİLÂ

Milâttan sonra 395 yılında doğan Attilâ, Türk soyundan olan Hunların en büyük hükümdarıdır. Ulusunun başına yalnız olarak ilk defa 442 yılında geçti. Ondan evvelki hükümdarlığı kardeşi Beleda ile beraber olanıdır.

Attilâ, Bizans İmparatorluğunu haraca bağladıktan sonra, Germanya'yı, Orlean'ı aldı. Bunun üzerine Romalılar, Kumandan Aretyüs'ü büyük bir ordu ile Attilânın üzerine gönderdiler. Yapılan savaş neticesiz bitti. Attilâ bundan çekinmedi. Avrupayı istilâya devam etti.

Avrupa'nın büyük bir kısmını aldıktan sonra, Asya'ya hareketi hazırlanırken, 453 yılında öldü. Düşmanı olan bir kumandanın kızı olan karısının, kendisini zehirliyerek öldürdüğü de söylenmektedir.

YENİ AFACAN

İDAREHANE
Ankara caddesi NO: 87
Basıldığı yer:
VAKIT YURDU

Haftada bir Pazartesi günleri çıkar.

ABONE ŞARTLARI
Seneliği 52 nusha 800 Kr.
Altı aylığı 400 Kr
Üç aylığı 200 Kr.

SAYI 5

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden: M. KIZILTAN Teknik Sekreteri: Selâmi MÜNİR

KURUŞ 15

Çöllerin Kıralı: Arslan

Arslan için öyle dediklerini hep duyar veya okuruz. Bu söylenenlere bakılırsa, aslan çölde yaşar ve astığı astık, kestiği kestik, belâlı, gözü kanlı bir cana - vardır.

Halbuki işin iç yüzünü bilenler, hiç de öyle söylemiyorlar.

Afrikada uzun yıllar gezip oturmuş namlı gezginlerin anlat - tıklarına bakılırsa bir kere arslanın çölde yaşadığı doğru değil. Öyle ya! Arslan çölde ne yap - sın. Issız çölde kum ve kaya yiyip mi karnını doyuracak? Çölde başka hayvan yaşamıyor ki, arslan orada karnını doyurabilecek yiyecek bulabilsin?

Nitekim arslanlar hakikaten çölde değil, otları arasında rahat rahat saklanabilecekleri steplerde yaşamaktadırlar. Öte yandan öyle zannedildiği gibi gözü kanlı canavarlar da değildirler. Arslanın karnı tok olduğu vakit, burnunun dibinde kuzular oynaşsa, başını kaldırıp bakmaz bile. Arslanın insana düşman olduğu da, gördüğü yerde insana saldırdığı da yalandır. Bilâkis, insan gördüğü vakit, kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırıp da kaçar. Hatta insandan o kadar ürker ki dört yıl Afrikanın arslanı bol sahalarında gezmiş olan bir gez - gin, bu dört yıl içinde bir defa olsun arslan göremediğini söylemiştir. Ama, insana saldıran canavar yok değildir. Bilhassa kaplan ve leopar, aç oldukları vakit insana saldırmaktan da çekinmezler.

Arslanın heybeti ve korkunç - luğunu arttıran yelesi hakkında da çok mübalâğa edildiği anlaşılıyor. Gezginler, bu yelenin hiç de heybetli bir şey olmadığını söylüyorlar. Arslan yelesi her za - man dikenler ve çörçöple düğümlenmiş, pis bir takım kıllardan ibarettir. Arslana heybet vermek şöyle dursun, bilâkis hayvanı pis gösteriyormuş. Zaten arslan, görünüşü bakımından da heybetli bir hayvan değildir. Öyle başını dikip (var mı bana yan bakan?) gibilerden gezmek şöyle dursun, boynunu büküp, başını önüne eğip, sessiz sedasız gezi - nen sinsi tavırlı bir hayvandır.

Arslanın boyu, kuyruğunun u-

İnsanlar, köpeklerle beraber oturacak kadar arslanları terbiye etmeğe muvaffak olmuşlardır

cundan burnunun ucuna kadar ölçülürse, iki metreden az fazladır. İri arslanlar, bir metre yüksekliğinde olabilirler.

Yürüyüşü pek hızlı değildir ama, uzun sıçramak marifetini pek iyi başarır ve bir sıçrayışta 5-10 metrelik mesafe aştığı olur.

Afrikada uzun seyahatler yapmış olan gezginler, asıl vahşi hayvanlar kralı olacak canavarın ya urangutan maymunu, yahud da fil olabileceğini söylemektedirler. Urangutan maymununu anlatanlar, müthiş bir kuvvete sahip olduğunu ve hiç bir hayvandan yılmadığını söylüyorlar. Bu maymunlarla büyük yılanların boğuşması pek korkunç oluyor ve sonunda urangutan, düşmanını ip gibi koparıp parça parça ediyormuş. Şimdiye kadar Urangutan maymunu ile filin boğuşması hiç görülmemiş ama böyle bir mücadelede filin galip çıkacağı muhakkak sayılıyor. Ağırlığı üç bin veya beş bin kilo olan file karşı duracak hiç bir hayvan yoktur. Koca koca ağaçları bile iterek deviren mi, hiç şüphe yok, hayvanlar içinde kıral seçilmeğe en fazla lâyık olanıdır. Zaten, hayvanların en akıllısı ve uysalı olması da ona bu kırallığı daha ziyade yakıştırmaz mı?

HAYVANLAR BİRBİRLERİNİ YER Mİ?

Haksız olarak kurdların birbirini yemediğini iddia ederler. Kaplanlar da keza. Hindistanda avcılar bir gün bir kaplan avına git - mişlerdi. Yaraladıkları bir kaplanın izi üzerinde giderlerken gece olmuştu. Ertesi günü kan izle - rinden kaplanı buldular. Fakat kaplanın yarısını yine bir kaplanın yediği anlaşılmıştı. Biraz beklediler, gayet güzel bir dişi kaplan uzaktan göründü, ve hemen ölü kaplanın yanına yaklaştı ve arkadaşının leşini parçalamağa koyuldu. Avcılar bunu da vurdular ve midesinde kaplanın derisinin ufak parçaları bulundu.

Dünyanın En Meşhur Çocuk Hikâyelerinden:

ALTIN ELMA PRENSİ

(Altın elma) dıyarında bir hüküm dar vardı. Altın elma nerede, diye soracaksınız. Onu soylemeğe luzum yok. Gozunuzun onunde dunyada cennet kadar guzel bır yurd parçası canlan dırınız. İçinde billur gibi akan sular her tarafta yemyeşil çayırlar, çimen ler, yeşil gölgeli ormanlar.. Başı göğe değen ağaçlar ve onların arasında kurumuş büyük bir vadide güzel bir şehir ve şehrin en yüksek tepesinde gözleri kamaştıracak derecede pırıl pırıl yanan bır saray.

Memleketin dört bir köşesinde gülen adamlar çift sürüyor.. Al yanak lı kızlar ekin biçiyor ve neşil sanatkârlar şehrin içindeki dükkânlarında şarkılar söyleyerek iş işliyorlardı.

Herkes mesuttu. Herkes memnundu. Prens de bu saadet içinde yaşayıp gidiyordu.

Günlerden bir gün, prensin büyük bir derdi var dediler, bu derdi saraydaki adamlardan başka kimse bilmiyor ve dünyaya da katiyen bir şey söylemiyorlardı. Herkes sokaklarda fısıl fısıl bu dertten bahsediyor ve prensesin her gün kederinin biraz daha arttığını söylüyorlardı.

Prensin derdı hakikaten büyüktü. Sarayın bahçesindeki ağaçlar arasında bodur bir elma ağacı vardı. Bu ağaç o kadar da çirkindi ki.. İlkbaharda bütün ağaçlar yemyeşil yapraklar açarken ve bir çok ağaçlar da beyaz, kırmızı, penbe çiçeklerle yüzleri güldürürken bu ağaçta tek bir tomurcuk bile gözükmezdi.

Bahçeye giren yabancılar bu bodur yapraksız dallara bakarak kendi kendilerine gülerler ve bahçenin güzelliğini bozan bu ağacın niçin kesilmediğini merak ederlerdi.

Hakikaten merak etmeğe hakları da vardı. O kalın yapraklı büyük ağaçların, binbir renk ve koku saçan çiçeklerin, yemyeşil fidanların arasında çırçıplak olan ağacın hiç de manası yoktu.

Fakat bunu bir de prense sorunuz. Her sabah tan yerinde günün ilk ışığı etrafı neşelendirirken prens yavaşça yatağından kalkar, karısını bile rahatsız etmez. Yavaş yavaş

— 1 —

bahçeye çıkar ve elma ağacının yanına giderek üzerinde çiçek gibi büyüyen (Altın elma)yı alıp cebine koyar sonra binbir kokulu çiçekler arasında dolaşıp dururdu.

Sarayda prensin bu kadar erken kalktığını herkes bilir; fakat onu çiçek meraklısı bir adam zannederlerdi.

Mamafih prens çiçekler arasında dolaşırken her sabah bir demet yapar bunu sevgili karısının odasına götürürdü. Prenses henüz uykuda olduğu için onun gül yüzüne bu çiçeklerden serper ve onu incitmeden uyandırırdı.

Günlerden bir gün sabahleyin her günkü gibi bahçeye çıkan prens hayret içinde kaldı. Çünkü 35 yıldan beri her sabah topladığı altın elma ağaç üzerinde yoktu.

Prens dikkatlice bakınca dalda meyve veren noktada yepyeni bir iz vardı. Hatta altın elmanın sapının ıslaklığı bile kurumamıştı. Prens, bunu görünce şaşırdı. Ne yapacağını bilemiyordu. Bunu birdenbire her kese ilân edemezdi.

Saraya dönüp geldi. İşte o gün başlayan kederi her gün biraz daha arttı. Çünkü ikinci sabah daha erken kalkıp gittiği halde yine altın elmayı yerinde bulamadı. Üçüncü gün, dördüncü gün velhasıl tam bir hafta bu altın elma yerinde yoktu.

Prens ne kadar erken kalksa yine altın elmayı alana tesadüf edemediği gibi bahçe içinde de bunu alana dair hiç bir iz elde edemiyordu. Hatta bir gün bir kurnazlık yapma istedi. Elma ağacına kadar uzanan yola akşamdan kendisi bol su döktü. Yabancı birisi ister istemez bu yoldan geleceği için yolda izler olacaktı.

Ertesi gün büyük bir dikkat ile bahçeye çıkan prens yine elmanın koptuğunu gördü. Etrafı iyice aradı. Fakat ayak izi değil yabancı bir elin değdiğini gösteren bir eser bile yoktu. Çıldıracaktı. Ne yapacağını tekrar tekrar düşündü. Kendisi sabaha kadar nöbet beklemeğe karar ver di. Fakat bu doğru olamazdı. O zaman etrafındakileri şüpheye düşürürdü. Lâkin bu altın elmayı da kendisinden başka bilen hiç kimse yoktu ki..

Düşündü, taşındı. Nihayet bu meseleyi en büyük oğluna açarak onun nöbet beklemesini muvafık buldu. Büyük oğlunu yanına çağırdı. Ona yavaşça olan biten işleri anlattı ve:

— Yavrum, dedi. Ağacın dibinde sabaha kadar bekle.. Kim gelirse yakala.

Büyük oğlu çok açıkgözdü. Kendisinin veliahdı da olduğu için her zaman onunla iftihar eder ve:

— Ben ölürsem bu çocuğum benim yokluğumu hissettirmeyecek, derdi.

Büyük oğlu ortalık kararır kararmaz sarayın bahçesine çıktı. Ağacın dibine gitti, yattı. Saatler geçiyor fakat hiç kimse gelmiyordu. Gece yarısı olmuştu, artık büyük oğlunu da uykusu yavaş yavaş gelmişti.

Dakikalar geçtikçe uykusu arttı, göz kapakları sanki binlerce kilo ağırlığındaki bir yükün altına girmiş gibi açılamıyordu. Uzandığı yerde uyuyuverdi. Sabahleyin gözünü açınca elmanın kaybolduğunu gördü.. Prens de bahçeye gelince bütün hakikati öğrendi. Artık yapacak bir iş yoktu. Oğluna kızdı, bağırdı. Olan olmuştu.

İkinci gecesi prens ortanca oğlunu beklетmeğe karar verdi. Ortanca oğlu da akıllı idi. Elinden her iş gelen becerikli bir çocuktu. Ona da olan bitenleri anlattı.

—Aman oğlum, dedi. Eğer bu gece de bu hırsızı bulamazsak, mahvoluruz. Saltanatımızın bütün masraflarını ödeyen bu altın elma elimizden gidince memleket de elden gider. Aman dikkat et oğlum.

Ortaca oğlu da büyük bir dikkatle bahçeye çıktı. Elma ağacının yanına giderken biraz da kendi kendine gülüyordu.

— Bu kadar zamandır bahçede çırılçıplak duran bu ağacın ne marifeti varmış da haberim yok. Meğer ben ne aptalmışım. Deyip duruyor ve ağaca bakarak kahkahayı da basıyordu. Ağacın altına gidince hemen oraya oturdu.

(Arkası var)

KİMSESİZ ÇOCUK

Fakir bir kadının, Zeyney adında çok iyi kalpli ve çalışkan bir kızı vardı. Bir gün Zeynep derece indiği zaman, sazların arasında bir şeyin kımıldadığını gördü. Kovayı yere bıraktı ve hemen oraya gitti. Sazların arasında bezlere sarılı bir şey vardı. Küçük kız evvelâ korktu. Fakat gene de merakını yenemedi. Elini uzattı ve yerdeki yığına hafifçe dokundu. O zaman bir çocuk sesi duyuldu. Zeynep merakla yere çömeldi; bezleri açtı ve mini mini bir çocuk gördü.

Zavallı soğuktan morarmıştı. Mini mini ellerini ağzına doğru götürerek ağlıyordu. Küçük kız ne yapacağını şaşırdı. Nihayet kararını verdi. Çocuğu bezlere sıkıca sardı; sazların arasından çıkarıp, görünür bir yere koydu. Sonra kovayı dereye daldırarak suyla doldurdu. Bunu yaparken, arada bir hâlâ ağlayan çocuğa bakmaktan kendini alamıyordu. Zavallı çocuğu buraya kim bırakmıştı?

Kova dolunca, Zeynep bir eline çocuğu, diğer eline de kovayı olarak eve döndü. Annesi onu görünce:

— Kucağındakini nereden buldun? diye sordu.

Küçük kız:

— Sorma anneciğim, dedi. Derenin kenarındaki sazlar arasında idi. Soğuktan mosmor olmuş.

— İyi amma, bu çocuğu niçin bize getirdin, kızım? Muhtara götürmeliydin. O, yavrucağa barınacak bir yer bulabilir.

— Nereden bulacak muhtar ona barınacak bir yer anne? Bu çocuk bırakılmış bir çocuk. Bu zamanda yabancı bir çocuğu evine kim alıp bakar?

— Kasabada yetimler evi var. Muhtar onu oraya götürürdü.

— Anne, bu soğukta çocuk yolda donar kalır. Acımıyor musun?

— Acıyorum amma kızım, biliyorsun ki biz fakir insanlarız. Kendimizi zor geçindiriyoruz. Bu çocuğa nasıl bakabiliriz?

Zeynep sustu. Gözleri dolu dolu olmuştu. Annesinin haklı olduğunu anlıyor, bununla beraber çocuğu kendi kaderine bırakmağa gönlü elvermiyordu.

Annesi, Zeynebin müteessir olduğunu görüyordu. Bir an düşündü, sonra:

— Bu çocuğu alırsam, bakar mısın? İşini bana gördürmez misin? diye sordu.

Zeynep:

— Çocuğa bakmak nedir ki, anne? Bu işi tek başıma görebilirim. Merak etme, sana yük olmaz. Büyüdüğüm zaman da çalışır, onun için para kazanırım. Varsın evimizde kalsın, anne.

— Bak, sözünü unutma!

Böylece kimsesiz çocuk Zeyneplerde kaldı. Ona "Uğur" adını verdiler. Hakikaten de onlara uğur getirdi. Zeynebin annesi o kış yün çorap örerek epey para kazandı. Bahar gelince, hali vakti yerinde bir akrabaları onları kasabaya aldırttı. Zeynebin annesi orada işini büyüttü. Fanilâ, kazak gibi şeyler örmeğe başladı. Nihayet bir de örgü makinesi aldı. Artık her yerden sipariş geliyordu.

Zeynep verdiği sözü unutmamıştı. Bütün bu zaman zarfında Uğur'a kendisi baktı. Mamalarını kendisi pişiriyor, bezlerini yıkıyor, herhangi bir ise gittiği zaman bile onu yanına alıyordu. Uğura tahtadan bir araba yapmışlardı. Çocuk o arabadan Zeynebe bakıyor, gülüyor, ellerini uzatıyor, neler yapmıyordu. Oldukça sakin bir çocuktu; pek ağlamıyordu.

Seneler geçti. Uğur büyüdü. Kasabada herkes onu seviyordu. Sokulgan, neşeli ve çok cana yakın bir çocuktu. Zeynebi çok seviyordu. Onu üzüntülü gördüğü zaman, derhal yanına koşuyor, onu avutmağa çalışıyordu.

Bir gün Zeyneplerin evine hırsızlar girdi. Evde yalnız Zeynep vardı. Haydutlar genç kızın ağzını tıkadılar, ellerini kollarını bağladılar; sonra rahatça evi soydular. Onlar meşgulken Uğur eve geldi. Daha içeri girmeden, evde acaip bir şeylerin olduğunu anladı. Sessizce evin arka tarafındaki pencerelerden birine yaklaşıp içeri baktı. Kalbi heyecandan hızlı hızlı atıyordu. Zeynebi bir sedirin üzerinde eli kolu bağlı olarak yattığını gördü. Eşkiyalara benziyen bir takım adamlar evde serbestçe dolaşıyorlardı.

Uğur evvelâ koşup, imdat istemeyi düşündü. Fakat haydutlar o zaman zarfında çıkıp gidebilirler; hattâ daha fenası Zeynebi de götürebilirlerdi. Hemen kararını verdi. Ayakkabılarını çıkardı. Parmaklıklara tutunarak helânın penceresine çıktı ve kendisini yavaşça yere bıraktı. Durduğu yerden haydutların konuştuklarını bile işitiyordu.

Aralarından biri:

— Biz yukarıya da bakalım. Belki işimize yarıyacak bir şeyler buluruz, dedi. Dışarıda nasıl olsa bir nöbetçi var.

Merdivenlerde ayak sesleri duydu ve biraz sonra üst katta gezinmeler başladı. Uğur yavaşça helânın kapısını acarak sofaya çıktı. Acelevle mutfağa gitti: oradan keskin bir bıçak alarak, Zeynebin yattığı sedire doğru yürüdü.

Genç kız onu görünce şapşarı oldu. Uğur, ilk iş olarak Zeynebin ağzındaki tıkacı çıkardı. Sonra ellerini, ayaklarını bağlayan ipi kesti. Zeynep serbest kalınca doğruldu. Uğuru elinden tutarak yavaşça arka kapıya doğru yürüdü. Fakat Uğur alçak sesle:

— Oraya nöbetçi koydular, dedi. Helânın penceresinden çıkalım.

Uğur küçüktü, pencereden zahmetsizce çıkabildi. Fakat Zeynep için iş, oldukça zor oldu. Nihayet o da çıktı. Pencereden birisi bakar korkusu ile duvarın dibinden ilerliyorlardı.

Evin arka tarafına gelince, görülmek tehlikesi kalmadı. Burada pencere yoktu. Hızlı hızlı koşmağa başladılar. Bahçenin arka tarafındaki yola çıkınca ilk önlerine gelen arabacıya meseleyi anlattılar. Adam onları arabasına alarak, atları dört nala kasabaya doğru sürdü.

Bir müddet sonra ev kuşatıldı ve hırsızlar yakalandı. Uğur, valnız hırsızlığa mani olmamış, Zeynebin hayatını da kurtarmıştı.

Leylâ SOYKUT

Bedavacı Afacanlar Dünyayı Geziyor

— 9 —

Topaç kendisine bir çare buldu :

Arabadan çıkarken, eline almış olduğu uzun sivri değneği vardı. Onu eline aldı. Topaç değneği yere batırmak istiyor, bir türlü muvaffak olamıyordu. Fakat zavallı cocuk, balinanın üzerinde bulunduğunu ne bilsin?..

Bir an geldi ki, bütün kuvvetile değneğin üzerine dayandı O zaman, altlarındaki şeyin kımıldadığını duydular. Topaç:

— Zelzele oluyor! diye bağırdı.

O sırada balina birdenbire hareket ederek suyun içine daldı. Topacla Kırpaç dalgaların arasına düştüler.

Fakat böyle kalsa iyi.. Balina sudan tekrar dışarı çıkmış. ağzını açarak onlara doğru ilerliyordu.

Balinanın karnında

O zaman Topakla Kırpaç birer çığlık atarak dalgaların arasında çırpınmağa başladılar. Balina onları sırtından dalgalara attığı gibi, şimdi de üzerlerine atılarak yutacaktı. Ne yapacaklarını bilmiyorlardı.

Bunu düşünmeğe bile vakit kalmadan, balina büyük ağzını açarak onların üzerine atıldı. Topaçla Kırpaç arabalarına tutunmuşlardı. Hep beraber balinanın tünel gibi koca ağzından içeri girdiler.

Balinanın ağzından içeri girince, ikisi de şaşırıp kaldılar. Burası geniş bir yol gibiydi. Kırpaç Topaça sordu:

— Neredeyiz?

— Balinanın karnında..

— Öyle ama, buna başka bir isim verebiliriz.

— Ne ?

— Deniz altında bir tünel

— Sen onu bırak şimdi, ne yapacağımızı düşün.

— Ne yapacağımız var mı? Seyahatimize devam edeceğiz. Hem bak göreceksin, öyle eğleneceğiz ki!..

Bunun üzerine Kırpaç, arabalarını göstererek:

— Karada araba, havada tayyare, denizde transatlantik olduktan sonra, şimdi de...

— Şimdi de?..

(Arkası var)

AFACAN'IN OKUL POSTASI

ANKARA OKUL SPOR FAALİYETLERİ

Ankara okul spor yuvaları faaliyete geçiyor.

Her sene 12 Kasımda Okul Spor Yuvaları faaliyete geçer. Bu sene bu olay bir törenle açılmıştır. Tören 19 Mayıs stadyomunda yapıldı. Ankara valisi ve Millî Eğitim Müdürü de törende bulundular.

Tören okul sporcularının geçidiyle başladı. Millî Eğitim Müdürü bir söylev verdi. Sonra Hasanoğlan Köy enstitüsü ve Kurtulus orta okulu talebeleri bazı gösteriler yaptılar. Ve yarısmalara baslanıldı. Önemli yarışmalar liseler arasında oldu.

Erkek liseleri yarışmaları:

Uzun: 1 ci: Turgay Zileli (5.93) Gazi lisesi

80 M: 1 ci: Vural Yücel Atatürk lisesi.

Gülle: 1. ci: Necdet Akın (13,25) Ticaret lisesi .

Kız Liseleri yarışmaları :

Uzun: 1. ci: Aycan Onur 4,58 Kız lisesi.

80 Metre: 1. ci: Aycan Onur Kız lisesi.

Gazi Lisesi Okul Muhabiri
Mustafa Sevinç
Ankara

* * *

YENİ KOLEJ İLE ŞİŞLİ TERAKKİ LİSESİ FUTBOL KARŞILAŞMASI

İstanbul liseleri birinciliği yaklaşırken, Yeni Kolej ilk maçını 8-11-950 Çarşamba günü saat 14.30 da Haydarpaşa okul sahasında Şişli Terakki ile karşılaşacaktı.

Saat tam 14.30 da Sarı-Kırmızı formalariyle sahaya çıkan Yeni Kolejliler, rakiplerini karşılarında bulamadılar. Tabiî olaark da hükmen galip ilân edildiler. Yeni Kolej takımı sahaya şu kadro ile çıkmıştı:

Nezih - Fahami, Saadettin - Şahin, Seyfi, Pertev - Refik, Vedat, Sezai, Adnan, Nejat.

Yeni Kolej
Halûş Öktem

İSTANBUL LİSELER ARASI FUTBOL MAÇLARI

Vefa stadında Kabataş - Vefa arasında yapılan maç, umumiyetle cansız geçti. İlk devre karşılıklı akınlar ve tehlikeli hücumlar olmasına rağmen, berabere bitti.

İkinci devre daha hızlı başlayan Kabataş takımı, ellerine geçirdikleri mahvediyordu. Ancak son dakikada Recainin ayağı ile oyunun yegâne golü, Kabataşlıları 1-0 galip duruma geçirmiştir.

Bu haftanın yegâne galibi Kabataslılar, sahada şöyle yer almışlardı:

Coskun - Cemil, Murat - Metin, Ziya, Aziz - Recai, Gündüz, Şükrü, Cezmi, Coşkun.

Mesut Tutkun
Kabataş Lisesi
4-E No. 1237

* * *

HAYDARPASA - ANADOLU LİSELERİ MAÇI

Fener sahasının çamurlu olması yüzünden, Haydarpaşa Lisesi sahasında oynanan Anadolu - İstiklâl Liseleri maçını 2-0 Anadolu Lisesi kazanmıştır.

Altan Dayıoğlu

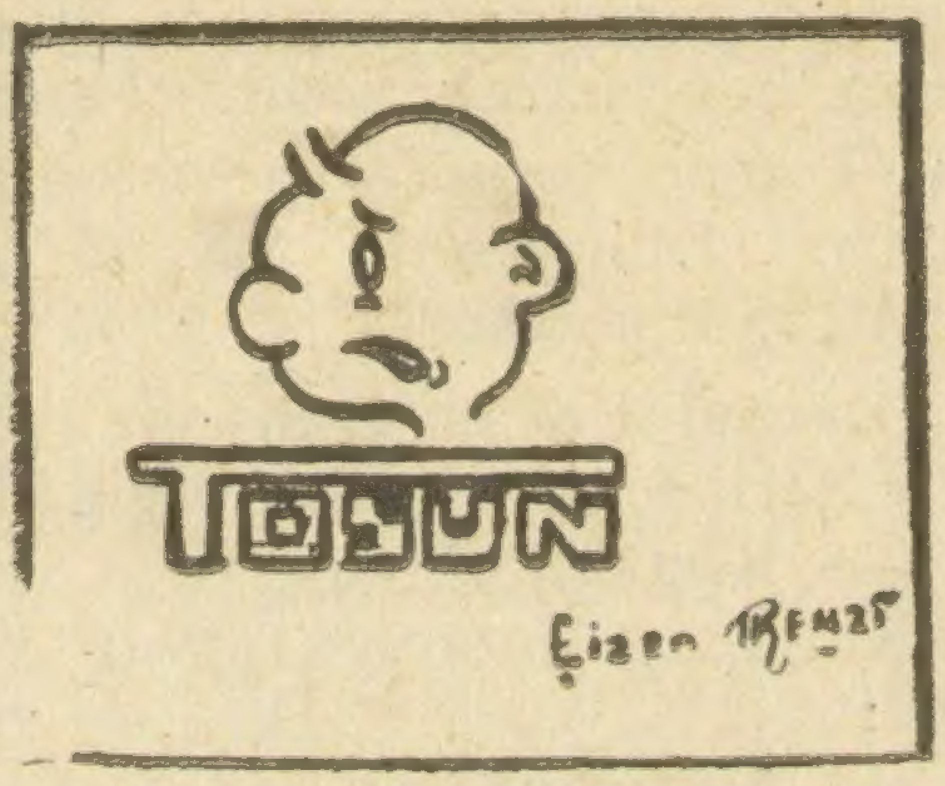

1 — Tosun'u tanırsınız. Bizim mahallenin en afacanıdır.

2 — Arkadaşı Yosun da ondan aşağı kalmaz. Bir gün yine sokakta karşılaştılar.

3 — Tosun: "Balık tutalım" dedi. Oltalarını aldılar.

4 — İki afacan böylece ıslık çalarak, neş'e içinde sahile yöneldiler.

5 — Balık tutarken Tosun uyuya kaldı..

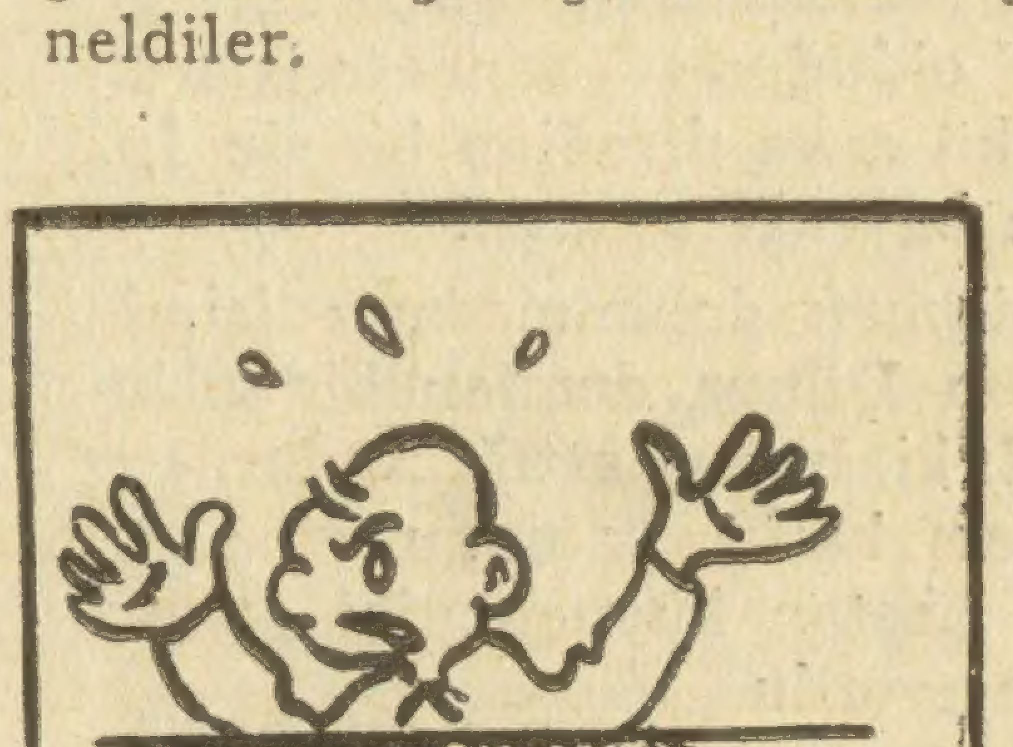

6 — Fakat Yosun'un müzipliği olmasaydı...

FEDAKÂRLIK

Birinci Cihan Harbi zamanındaydı. Düşmanın muazzam dev zırhlıları Çanakkale boğazını geçmek için zorluyorlardı. Fakat canını dişine takmış, imanını siper etmiş, vatan aşkı ile yanmış olan Mehmetçikler, 38 lik top ateşine karşı mavzer tüfeği ile vatanını müdafaa ediyorlardı.

Ölenler ölüvor, kalanlar düşmanla mücadele ediyorlar, onları bir karış içeri sokmuyorlardı. Vatan için ölmek te vardı. Elbet bu millet, bir kaç evlâdını kurban ederek, hürriyetini alacaktı. Çünkü bir yıldız sönmeden şafak sökmez.

Askerlerimiz, kanının son damlasına kadar düşmanla çarpışıyorlardı. Bütün medenî milletlerin vahşet saçan silâhları şimdi Türklerin üzerine çevrilmişti.

Gemilerimiz ise, düşmanın dev zırhlıları önünde bir iş yapamıyorlardı. Hepsi bir koya saklanmışlardı.

★

Eski ve harap bir gemi olan Gayret-i Vataniye zırhlısında bir hazırlık başlamıştı. Geminin kaptanı Sülevman bey, hem kurnaz, hem de cesur bir adamdı.

Geminin iki bacasının arkasında bir de bıranda bezinden üçüncü baca yapılmıştı. Bunu gören düşmanlar, bunun İngiliz gemisi olduğunu zannetmişlerdi. Çünkü arka direğine bir de İngiliz bayrağı asmıştı.

Düşman donanmasının içinde Yarım Dünya denilen bir zırhlı vardı ki, bunun attığı toplar, topraklarıı hallaç pamuğu gibi atıyor, bostan kuyusu gibi çukurlar açıyordu.

Bu vaziyet karşısında, askerlerimiz bir şey yapamıyorlar; sadece seyirci kalıyorlardı. Ah şu gemi bir olmasa idi. Bunu susturacak gemimiz de yoktu. Çok gemiler bunu batırmak istemişler; fakat bu otomatik silâhlı gemi, onları daha çabuk batırmıştı.

★

Çarşamba gününün akşamıydı. Düşman topları canavarlar gibi gürlüyordu. Gayret-i Vataniye gemisinin kaptanı Süleyman bey, hareket emri vermişti. Toplar, torpiller hazırlanmış, Yarım Dünya'nın üstüne tam yolla gidiyorlardı.

Derhal Yarım Dünyadan işaret verilip, sorulmağa başladı:

— Kimsiniz ?..

Gayret-i Vataniye cevap verdi :

— Anlıyamadım.

— Kimsiniz ?

— Anlıyamadım.

— Kiksiniz?..

Gayret-i Vataniye, zaten torpil menziline girmişti. Süleyman bey emir verdi:

— Ateş !..

Suyun yüzünü yalıyarak giden torpil hedefine isabet etmişti. Müthiş bir infilâk oldu. Yarım Dünya yana yatmış, batıyordu. Kahraman Türk denizcileri, ölümü dahi göze alarak, bu ateş, ölüm gemisini denizin dibine indirerek, ebediyen susturmuşlardı.

Kahraman Türklerin Çanakkale'de ne kadar kahramanca dövüştüğünü anlatmanın imkânı yoktur. Yalnız "Mehmet Âkif" Beyin dediği gibi:

Ey Türk !
Gamelin seni tarihe desem sığmazsın,
Sana dar gelmiven makberi kimler kazsın?

Hikmet Erol Erdünç

MAYMUNLAR DA OKUYOR !..

İnsanlara en çok benziyen ve hattâ bazı bilginlerin söylediklerine göre insanın aslını teşkil eden maymunlar çok zekî ve taklitçi hayvanlardır.

Şu resimde gördüğünüz maymun, Rin-Tin-Tin, Lasy gibi, Holivutta filmlerde rol alan bir artisttir. Kendisini terbiye eden sahibine bir hayli para kazandırmaktadır.

Okuduğu kitaptan bir şey anladığını zannetmeyin. O, burada bir kukla vazifesini görmektedir.

DİKKAT !..

Bu para kuponlarımız, bizce "2" kuruş değerindedir. Bu kuponlardan 15 tane biriktirip, idaremize getirenlere 30 kuruşluk kitap verilecektir.

Hediyeli Müsabaka

Bu afacanların gizlenmiş arkadaşları nerede!

Bulduğunuz takdirde, mecmuayı kesmeden yalnız yerlerini işaretledikten veya kopyalarını çıkardıktan sonra mufassal adresinizle ve Bilmece Kuponuyla birlikte ve üzerine (Afacan Bilmece Memurluğu) yazarak mecmuamızın adresine yollayınız.

Bulmacayı doğru halledenler arasında kur'a çekilecek birinciye bir kır çantası, ikinciye oyuncaklı Amerikan baskısı Miki albümü, Üçüncüye bir yazı takımı verilecektir.

7 NCİ BULMACADA KAZANANLAR

1 — Nuri İhsan Tanol (Kadıköy)
2 — Faik Kirazlı (Çekirge-Bursa)
3 — İlhan Kutlu (Eskişehir)

Büyük albüm kazananlar:

Yüksel Topsever, Bostan sok. No. 1 (Topkapı); Aytaç Özeke, Kazancı sok. No. 7 (Samatya); Özen Peker, Osmanbey Efe sok. No. 1/3 (Şişli).

Küçük albüm kazananlar:

Sadullah Ataç, Hakikî zade sok. No. 3 (Balat); Riyat Akduman, Ali efendi sok. No. 13/1 (Yedikule); Halit İnkaya, Sakalar mah. Esen sok. No. 32 (Samanpazarı-Ankara).

Not defteri kazananlar:

Şükrü Günbulut, Haseki Hastahanesi koğuş 13, yatak 33 (Aksaray); Nuri Akduman, Ahçıbaşı Mektep sok. (Üsküdar); Nurhan Demirören, Nişanca Fırın sok. No. 8 (Kumkapı); Şener Akbulut, Dereboyu cad. No. 92 (Ortaköy).

Hokka kazananlar:

Rıdvan Can, Haseki Hastahanesi 13. koğuş (Aksaray); Cahit Yılmaztürk, Molla Fenari sok. No. 7 (Cağaloğlu); Sabri Karaer, Kiremit cad. No. 5 (Fener-Haliç); Nihat Yeniçeri, Değirmen sok. No. 3 (Galata); Ahmet Günsel, Beyazıt İlkokulu 5-A No. 148 (İstanbul); Mesut Tutkun, Kabataş Lisesi No. 1237 4-E (İstanbul); Özer Tokdemir, Şişe-Cam Fabrikası evleri No. 33 (Paşabahçe); Yalçın Noyan, Yeşil Tulumba sok. No. 28 (Kemalpaşa); Tuba Erevit, Cirithane sok. No. 13 (Cağaloğlu).

Kitap kazananlar:

Doğan Özdemir, Kızılmurat mah. 49. sok. No. 2 (Tarsus); Celâdet Süer, P.T.T. muhabere memuru (Kütahya); Kâzım Özçendek, Mahsen mah. Uzun sok. No. 10 (Merzifon); Aslan Türeyen, Dumlupınar İlkokulu S.5 No. 175 (Samsun); Oral Öztören, Sakarya İlkokulu S. 2 No. 143 (Adana); Güngör Baysal, Hacı Bayram Hükûmet cad. No. 47 (Ankara); Ahmet Kasten, Zafer alanı Geniş cad. No. 38 (Bursa); Önel Akdik, Divitçioğlu cad. No. 15 (Samsun); Gökçe Dağtekin, Anafartalar cad. Engürü sok. No. 2 (Samanpazarı-Ankara); Merdol Aksu, 256. sok. No. 19 (Karantina-İzmir).

BİLMECE KUPONU: 9

Birazda Gülelim

ÇOCUK AKLI

Çocuk — Anne haberin var mı? günler artık yirmi beş saat oldu!

Annesi — Oğlum sen çıldırdın mı. Gün yirmi dört saat olur mu?

Çocuk — Neye öyle söylüyorsun anneciğim? Babam dün gece günler bir saat uzadı demedi miydi ?

BİR OTELİN GARİP TALİMATNAMESİ

Oklahoma şehri cenubî Amerikada bulunan Venezuella cumhuriyetindedir. Bu şehirde oturmak yabancılar için hiç de iyi değildir. Çünkü şehrin yalnız bir oteli vardır. O otel de şöyle garip bir talimatname mevcuttur:

Talimatname diyor ki:

1 — Ayakkabıle yatılırsa fazla para alınır!

2 — Eğer kapınıza üç kere vurulursa otelde bir cinayet oluyor demektir, hemen kalkınız.

3 — Yatakların içindeki tuğlalara dokunulmaması rica olunur.

4 — Eğer tavandan yağmur akarsa yatağın altında şemsiye vardır.

5 — El havlısını bulamazsanız yatak çarşafının bir ucu ile elini zi ve yüzünüzü kurulayabilirsiniz!

Afacan okuyucularına

Her okuldan bir öğrenci muhabır istıyoruz. Talip olmak isteyenler huviyetlerinde kullanılmak üzere iki adet resimle onbeş kuruşluk damga pulu ile cumartesi günü saat 2-4 arasında Ankara caddesi 87 numarada Afacan idarehanemize müracaat etmeleri.

———o———

YENİ AFACANIN ÖZEL SAYISI

Baştan başa resimli olan bu özel sayısı basılmaya başlamıştır. Şimdiden bayiinize ısmarlayınız.

SİNEMA KUPONU: 6

OKUYUCU KÖŞESİ

PAMUK KEDİM

Minimini bir kedim var,
Sabah, akşam demez oynar.
Görse bir top, bir makara,
Yuvarlanır peşi sıra.

Pençeleri minmini,
Ya gözleri, ne iri.
Kulakları fazla hassas,
Ak tüyleri sanki atlas.

Minik kedim! Pamuk kedim!
Sana neler yedireyim?
Etin var bak tabakta,
Hırsızlık yapma mutfakta.

Haydi pisim, durma, oyna!
Somurtmak yakışmaz sana.
Oyna, zıpla, hiç üzülme,
Arkadaşın ve benle.

Güzel kedim et ve süt yer,
Balığı da fazla sever.
Ben kedimi çok severim,
Ona Pamuk derim.

Cihan Özbek

* * *

YENİ AFACAN

Ufukta güneş gibi
Doğdu Yeni Afacan
Semada yıldız gibi,
Çıktı Yeni Afacan.
Dolaşarak her yeri,
Etrafa bilgi saçan.
Dağıtıp bilgileri,
Canlara can katan.
Ufak, büyük herkesi,
Şen ve esen bırakan.
Çıktı Yeni Afacan.
Çıktı Yeni Afacan.

H. Ziya Atakişi

* * *

A F A C A N I M I Z

Yeni Afacan çıktı, beğendik
Okudukça, okudukça eğlendik
İçinde neler varmış, ah neler
Her çocuk bunda talihini dener.

Çok yazılarla, bilgilerle dolu
Böyle olur çalışmanın yolu
Bilmecesini bilirsen, hediyeleri dolu
Her çocuk bunda talihini dener.

Haftada bir Afacan dünyaya bedel
Dünya durdukça dursun bu eser
Okuyanda ne gam kalır, ne keder
Her çocuk bunda talihini dener.

Attilâ Aslan

ATAMIZIN ÖLÜMÜ

1938 in 10 İkinci Teşrini,
Büyük keder kaplıyor bütün Türkün kalbini.
Çünkü Ata gidiyor bir yere, yalnız, bizsiz,
Halbuki biz zannederdik daima beraberiz.

O bizden ayrılsa da, biz ondan ayrılmayız,
Ondan kopup kalsak da, biz ondan bir parçayız.
Ne kadar uzakta olsa da, yakından gelir sesi,
Duyulur tâ içinden Türkün aslı neresi.

Çıkıyor Dolmabahçenin kapısından ulu önderimiz,
Beraber olamasak ta, daima izindeyiz.
Kuş, ağaç, yaprak ne varsa, bükmüş boyunlarını,
Selâmlıyor bizden isteksiz adımlarla ayrılan büyük insanı.

Nejat Tolunay

* * *

A F A C A N

Çşkar Cuma günleri
Sevindirir bizleri
Aman pek hoştur
Yazıları, resimleri.

Adı: (FACAN)
Cana katar can
Onsuz yapamayız
Cuma günleri bir an.

Oğuz Pulaş

* * *

G E C E

Yıldızlar parlıyor
Semada
Ay aksediyor
Suda.

Dalmış uykuya kâinat
Uyanık tabiat
Konuşuyor gizlice
Herşey
Birbirile.

Rüzgâr bir şey soruyor
Dallara
Uzayan ıslığıyla,
Tatlı nağmelerle öten bülbül
Şen şarkılarla cevap veriyor

Dere.
Herkes kendi âleminde
Ne güzel gece.

Seza Tolunay

KUYUDAKİ AY

Mehtaplı bir gecede Hoca kuyudan su çekmek ister. Bir de bakar ki ay, kuyunun sularına aksetmiş. Çabucak bir ipe bir bir çengel tedarik ederek:

— Şu zavallıyı kurtarayım, der.

Ve ipi kuyuya sarkıtarak, bir müddet sonra çeker. Hoca her ne kadar zorlasa da çekmege muvaffak olamaz. Nihayet ip kurtulur; fakat Hoca sırtüstü yere düşer. Gözü, gökteki aya ilişince:

— Allaha çok şükür olsun. Çok zanmet çektim amma, ay yerine geldi ya.. der.

PEŞİN CEZA

Hoca bir gün kızını çeşmeye yollar. Çocuk tam testiyi alıp dışarı çıkarken, Hoca yüzüne bir tokat aşkeder. Bunu görenler :

— Yahu Hoca, bu kızın ne suçu var ki, tokat atıyorsun?

Hoca şu cevabı verir:

— Destiyi kırdıktan sonra tokatı atmışsın, kaç para eder.. Şimdiden vurursam, dikkat eder, kırmaz.

ZATEN İNECEKTİM

Nasreddin Hoca bir gün eşeğini koştururken düşmüş, etrafına çocuklar toplanarak:

— A.. Hoca eşekten düştü!.. diye alay etmeğe başlarlar.

Hoca soğuk kanlılıkla:

— Çocuklar, ne diyorsunuz? Ben düşmeseydim, zaten inecektim, demiş.

DÜNYANIN YUVARLAKLIĞI

Eskiden dünya dümdüz sanılır; yuvarlaklığı bilinmezdi. Onun yuvarlaklığını ilk ortaya koyan, tarihin yetiştirdiği en büyük insanlardan biri olan Aristoteles'tir. (M.Ö. 334)

MATBAACILIK

Matbaacılık, 1436 da, yani bundan tam 514 yıl önce, Almanyalı Gütenberg tarafından bulunmuştur.

AFACAN OKULLARI GEZİYOR
Sizlere yarının Büyüklerini tanıtıyor

Beyazıt İlkokulunda...

Beyazıtta Üniversitenin bitişiğinde olan Beyazıt İlkokuluna gittiğimizde; okulda başöğretmen yoktu. Yeni tayin edilen başöğretmen daha gelmemişti.

Rastgele bir sınıfa girdik. Öğretmen bizi gayet iyi karşıladı. Bu; 3 üncü sınıfın "B" şubesi imiş. Dersleri Resim-İş'ti. Öğretmen (Şehime Başar) her talebeyle ayrı ayrı meşgul oluyordu. Atatürk'ün ölümü münasebetiyle resimler yapıştırıyorlardı.

Bir de talebelerin ve öğretmenin beraberce yaptıkları fevkalâde güzel bir eser var. Bu, geniş bır levha üzerine her aya ayrı ayrı yer ayırtılmış. Mühim olan hâdiseler levha üzerinde olduğu ayda resimle gösterilmiş.

Öğretmen bize talebelerin defterlerini gösterdi. Her biri itina ile yapıldığı göze çarpıyor. Öğretmene, sınıfın en çalışkanını sorduğumda, bize 3. cü sırada oturan sessiz, sakin, masum bir çocuğu gösterdi. Hayri Cansever dedi. Hayri utandı, başını önüne eğdi. Kolunda çalışkanlık işareti olan kırmızı kurdelâ vardı.

Beyazıt İlkokulunda 9 sınıf ve bunların 544 talebesi mevcut. Okulun güzel bir müzesi, büyük bir teneffüshanesi var. Teneffüshaneyi zamanında müsamere salonu veya sinema salonu olarak kullanıyorlar.

Okulun iki tane bahçesi var. Biri ön taraftaki çiçek bahçesi, arka taraftaki talebelerin bahçesi.

Resim çekeceğimiz zaman talebeler çıkmışlardı. Bir kısmı bahçede top oynuyorlardı. Afacan gazetesi için resimlerini çekeceğimizi duyunca, topu bir tarafa bıraktılar ve etrafımıza toplandılar. Resim çektikten sonra, hepsi birden bağrışarak, sevinçlerini izhar ettiler.

Rebiî Yurdatap

Petrolün faydaları

Bazı yerlerde (gaz) veyahut (lâmba suyu) denilen (petrol) un bir çok faydaları vardır.

1 — (Uyuz) hastalığından dolayı kaşınmaya karşı petrol sürünüz.

2 — Hayvanların uyuzlarına karşı da kullanabilirsiniz.

3 — (Boya)dan veyahut başka bir maddeden kirlenmiş elleri (petrol) ile ovarak yıkarsanız, tertemiz olur.

4 — Lâke denilen beyaz boyalı mobilyanın üzerinde husule gelen lekeleri, kirleri yok eder. Madenlerin üstünde zuhur eden derinleşmemiş pasları giderir.

6 — Hafif derecede olan (romatizma) ağrılı yere sürülürse fayda verir.

Küçük Afacanın Kahramanlığı

1 — Şehir hakimi, kahraman Afacana: "Bak şu gördüğün yırtıcı kartal, bütün şehre dehşet salmaktadır. Bunun kötülüklerinden bizi kurtaracak biricik kimse sensin, haydi kendini göster bakalım..

2 — Kahraman Afacan, kara kedisinin üzerine binerek, tepeyi tırmandı. Çok geçmeden güneşin kaybolduğunu gördü. Yüzünü geri çevirince kartalla karşılaştı. Hemen küçük kılıcını çeki. Ve beklemeye başladı.

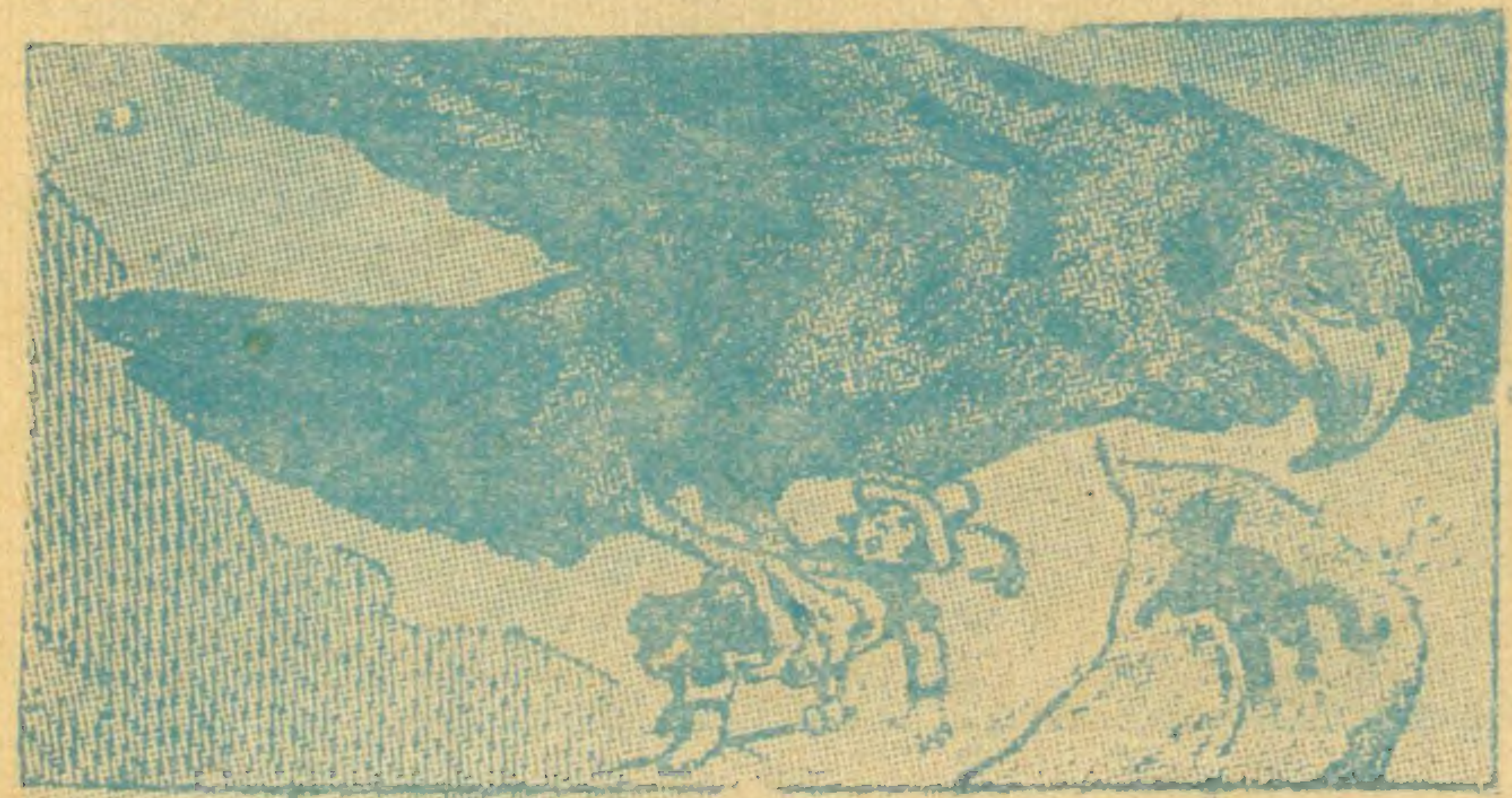

3 — Kahraman Afacan, küçücük kılıcıyla kartalı mütemadiyen şişliyordu. Fakat kartala tesir etmiyordu. Yırtıcı kuş onu pençelerile tutup havalandırdı. O sırada Afacan, sihirbaz arkadaşının (kartalın kuyruğundan bir tüy alınırsa mağlûp edilir) sözünü hatırladı.

4 — Kahraman Afacanın kafası dönmüşü. Kartal onu alıp, yuvasının yanına bıraktı. Orada kartalın yavruları babalarının getireceği yemeği sabırsızlıkla bekliyorlardı.

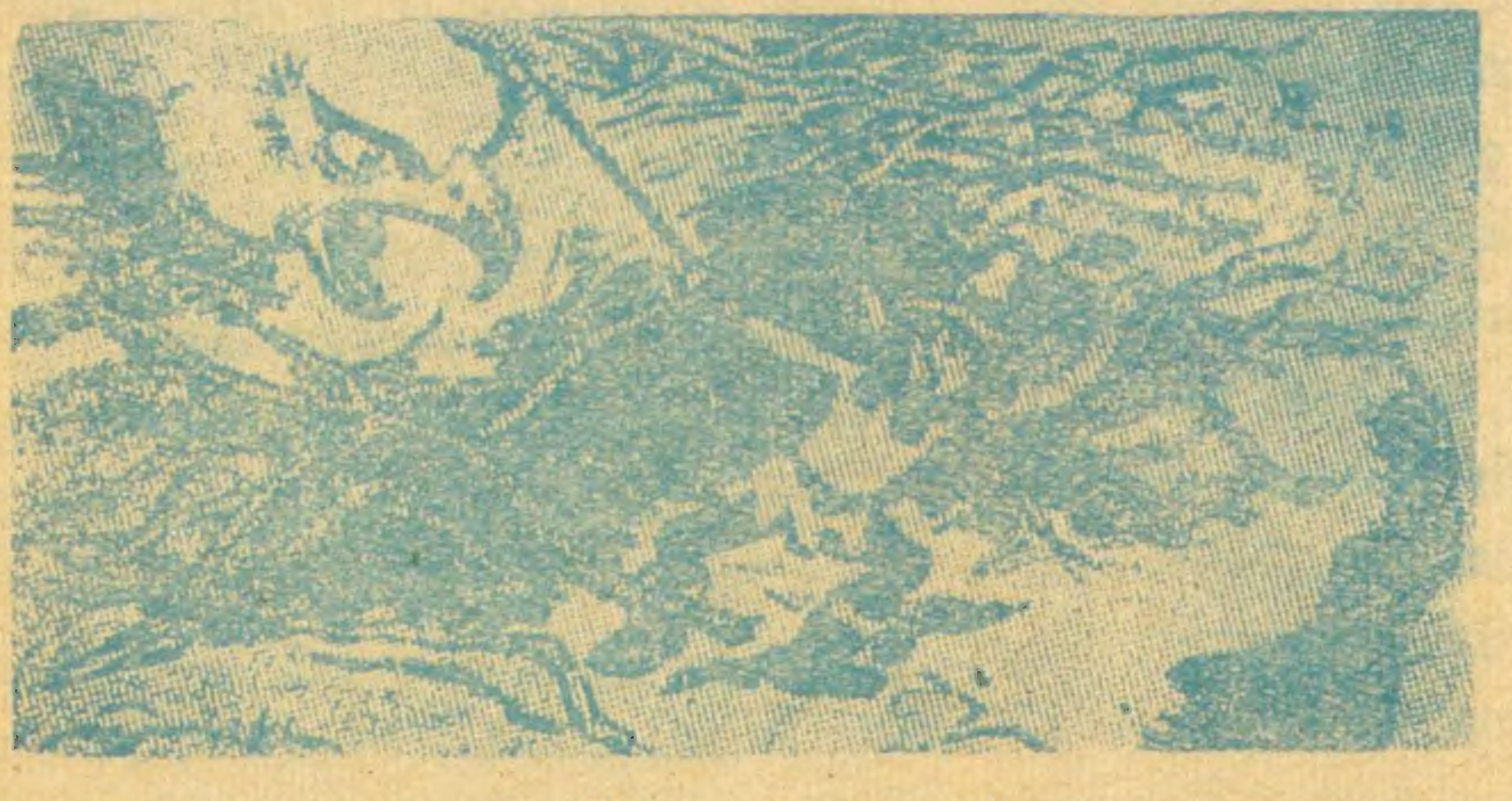

5 — Afacan, bir yumurta kabuğuna sırtını vererek küçük kılıcı ile kartal yavrularının gagalarından kendini koruyordu. O şimdi büyük kartal gelmeden evvel bir fırsat yakalamak istiyordu.

6 — Kahraman Afacan uzun ve çetin bir mücadeleden sonra kartal yuvasında açtığı bir gelikten çıkarak kendini kurtarmıştı.

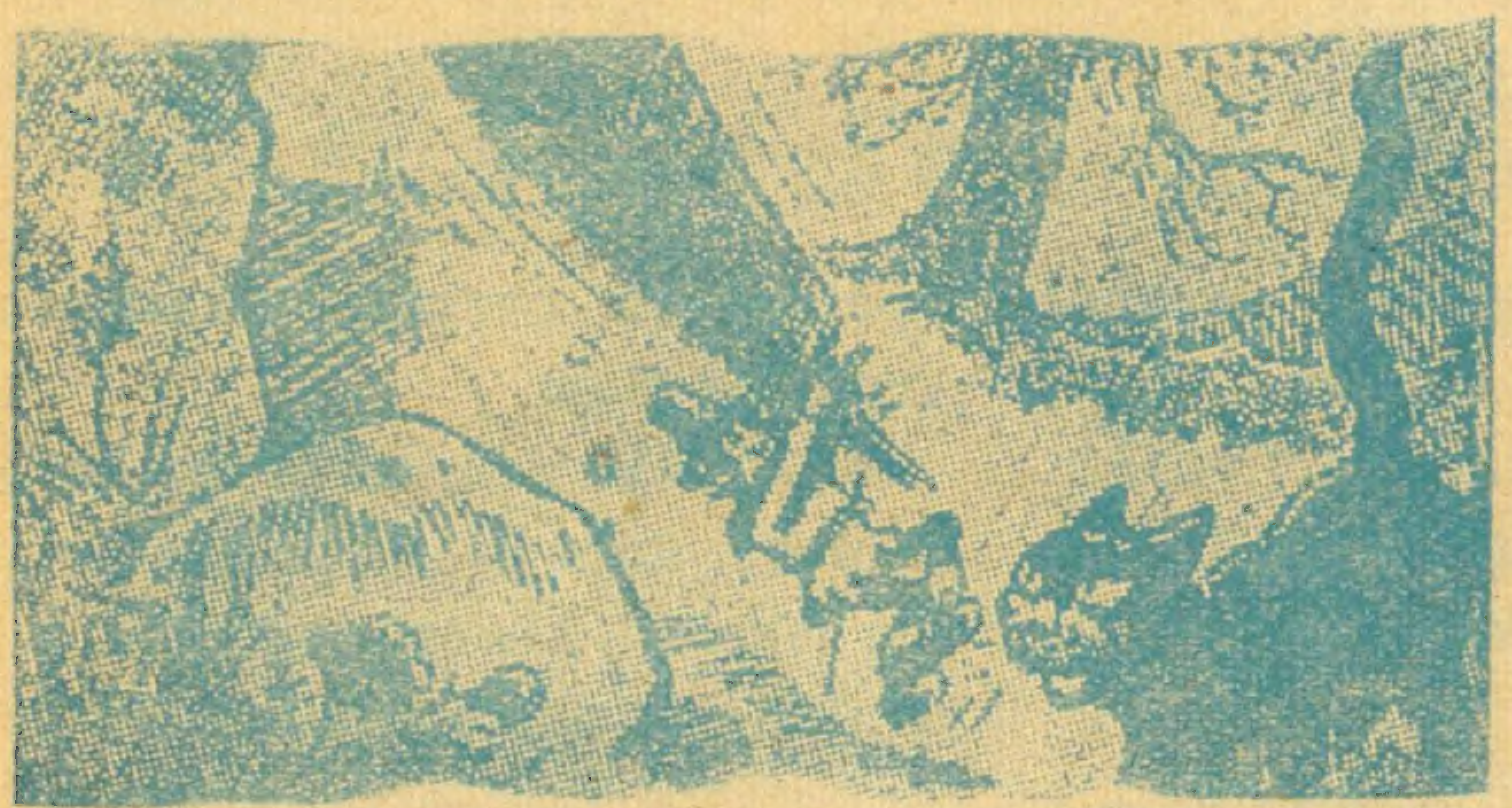

8 — Afacan, kopardığı tüye tutunarak, kara kedinin beklediği tepeye indi. Oradan da şehre döndü. Sevinçle hakime elde ettiği zaferi anlattı. O da ona büyük bir mükâfat verdi ve şehir namına kendisine teşekkür etti. SON

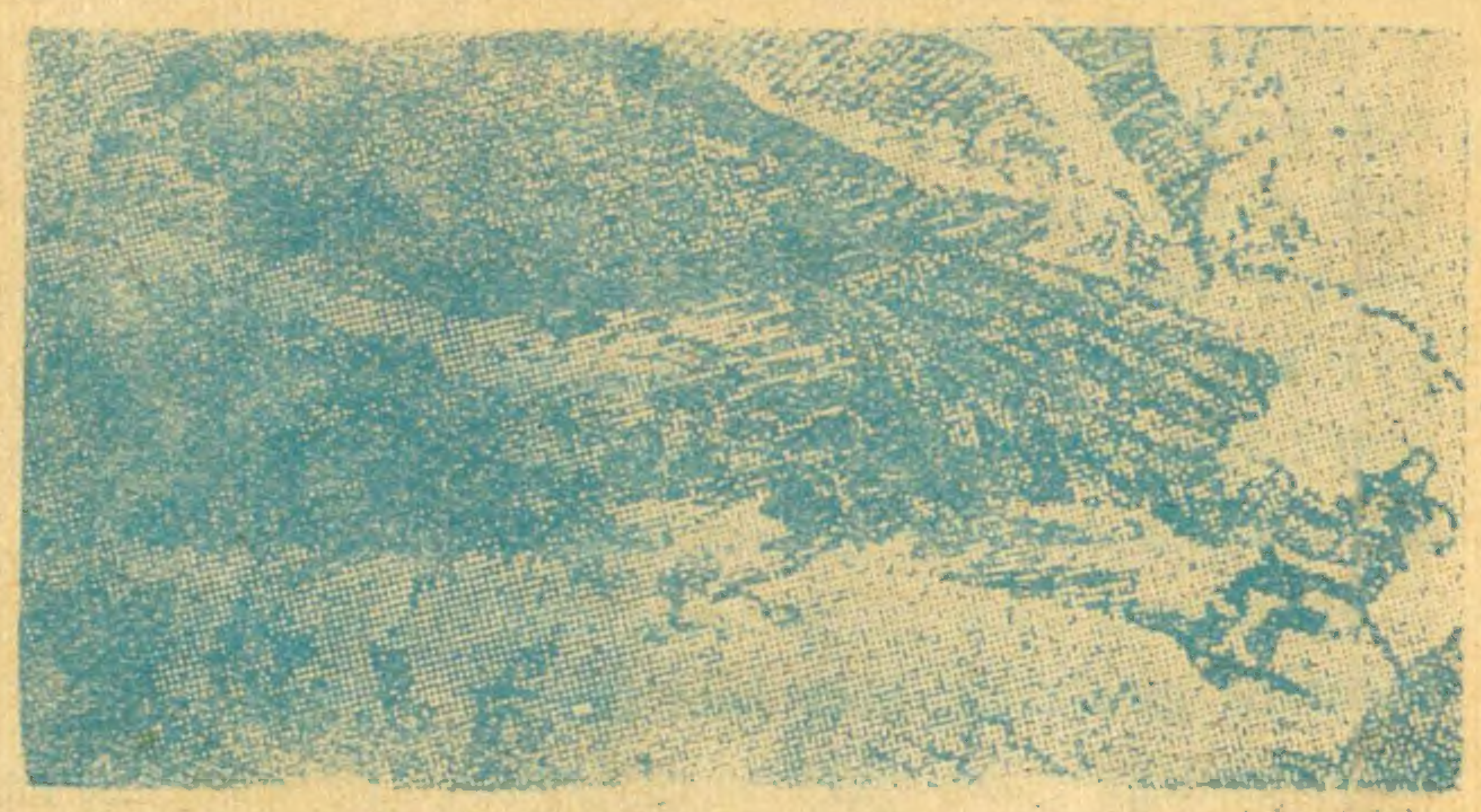

7 — Afacan kendini kurtarmakla beraber, kaçmamıştı. Büyük kartalın dönünceye kadar bir yerde gizlenerek bekledi. Yırtıcı kuş uyuyunca, Afacan yavaşça yanına sokularak kuyruğundan bir tüy koparmaya muvaffak oldu.